

Podklad delegace Svazu průmyslu a dopravy pro jednání Pléna tripartity dne 12. 10. 2020 k předloženému návrhu státního rozpočtu na rok 2021

Níže jsou uvedeny teze a vyjádření související s přípravou státního rozpočtu pro rok 2021, které reagují na návrh ministerstva financí (údaje uvedené kurzívou jsou převzaty z obdržených materiálů MF) či které se týkají souvisejících témat ve vztahu k rozpočtu, které požadujeme za klíčové zohlednit v krocích vlády a politické reprezentace pro zajištění dlouhodobé stability, ekonomického růstu a eliminaci rizik.

A) Základní rizikové oblasti a předpoklady:

- **Příprava na krizové scénáře:**
 - **V záloze musí být připravena varianta silnější druhé vlny (vedoucí například k omezení škol, akcí apod.).** Vláda by měla mít připravený systematický konkrétní plán situací a možných opatření a kroků, což jsme už dříve doporučovali a bohužel toto nebylo důsledně v mezidobí rozpracováno. Stále jsou firmy spíše překvapovány ze strany státu, nežli by věděli alespoň s částečným předstihem možná opatření pro různě vážné situace.
 - **Požadujeme zpracování krizového scénáře a návrh možných ekonomických opatření (je třeba být připraven).**
 - I sám návrh rozpočtu 2021 přehledně ukazuje anabázi, jak se prohluboval očekávaný deficit 2020 (*schválený rozpočet -40 mld. Kč, 1. novela -200 mld. Kč, 2. novela -300 mld. Kč, zatím finální 3. novela -500 mld. Kč*), nelze tento vývoj vyloučit ani pro návrh rozpočtu příštího roku.
 - Mohou se objevit rizika na straně příjmů (ještě nižší odvody a daňový výnos) i výdajů (nutnost výdajů na ošetřovné, dávky v nezaměstnanosti, podpurné či kompenzační výdaje pro ekonomiku).
- **Výchozí predikce pro rozpočet:**
 - **Záříjová Makroekonomická predikce MF jako součást materiálů o rozpočtu počítá s poklesem reálného HDP pro rok 2020 o 6,6 % a s růstem pro rok 2021 růst HDP o 3,9 % a dle toho musí MF aktualizovat odhad (propad) rozpočtových příjmů. I tak patří tato predikce mezi mírně konzervativní, co se týká roku 2020, který ale ovlivní i příjmy v roce následujícím.**
- **Deficit: návrh MF na -320 mld. Kč** (*data MF: navrhované příjmy 1 486,8 mld. Kč – navrhované výdaje 1 806 mld. Kč; deficit -320 mld. Kč v r. 2021 představuje v rámci sektoru vládních institucí -4,9 % HDP. Deficit -500 mld. Kč v r. 2020 znamená -6,4 %*).
 - **SP ČR zásadně odmítá přijímání politických opatření, které přímo nesouvisí s krizí či skutečným dlouhodobým růstem (růstem potenciálu ekonomiky) a zadlužují ČR.**
 - **Firmy se obávají, že, stejně jako v minulosti, budou v budoucnu hledány zdroje právě u nich – dalším přímým či nepřímým zdaněním či omezením prostředků pro rozvoj podnikatelského prostředí. To se již nyní projevuje – viz dále. Žádáme politiky, aby si toto také uvědomili a těmto rizikům maximálně předcházeli.**

- Neobsahuje rizikové návrhy ze strany vlády jako superhrubá mzda.
- Rizika na straně příjmů přetrvávají.
- Firmy se obávají přístupu kontrolních orgánů.
- **Superhrubá mzda, další opatření**
 - Samotné zrušení superhrubé mzdy (formou pozměňovacího návrhu vlády k daňovému balíčku) žádné výrazné administrativní zjednodušení pro firmy nepřinese a změna je tak spíše o politické úpravě výše sazeb. **Vyjadřujeme značné obavy z výpadku zdrojů rozpočtu do budoucna a bojíme se, aby nebyly hledány zdroje na úkor firem, což se již v diskusích o rozpočtu nepřímo začíná projevovat.**
 - Diskutovány a navrhovány jsou i další opatření neinvestičního politického charakteru, které zvyšují nároky na státní rozpočet (př. tzv. stravenkový paušál apod.).
- **Nově jsou nyní připravované klíčové finanční nástroje** na podporu oživení ekonomik členských států EU, kterými jsou Evropská facilita na podporu oživení a odolnosti (Národní plán obnovy - NPO), REACT-EU a mechanismus pro spravedlivou transformaci (Fond pro spravedlivou transformaci).
 - MF na ně chce zaměřit pozornost. SP ČR ale upozorňuje, že tímto ale **nelze vytěšňovat například plánované alokace v OPTAK či Modernizačním fondu**, které mají přispívat k plnění cílů EU, transformaci a růstu ekonomiky apod., jejich krátkodobé nahrazení by navíc bylo nesystémové.
 - **Žádáme o informaci, jak budou zabezpečeny výdaje na financování projektů NPO, když je má EK proplatit zpětně a rozsah plánu obnovy se odhaduje na 180 mld. Kč do roku 2026. Je třeba zajistit, aby s prostředky bylo počítáno. Počítá také státní správa se zabezpečením implementace a zajištěním rizika, aby administrace a efektivita programů nebyla brzdou programů (NPO, ale i dalších jako JTF, Modernizační fond apod.)? To je třeba kapacitně zabezpečit.**
- **Nesmíme snižovat investice či omezovat/vytěšňovat prostředky, které měly být určeny pro podporu podnikatelského sektoru**
 - Svazu upozorňuje, že **nelze jednoduše nahrazovat z evropských prostředků zdroje státního rozpočtu** a vytlačovat původní předpokládané záměry či omezovat prostředky pro podnikatelský sektor (ať již z jiných programů podpor či ze státního rozpočtu).
 - **Nesmíjí být ohroženy prostředky z veřejných rozpočtů či národních nebo evropských programů pro podnikatelský sektor, stejně tak nesmí docházet k přímému či nepřímému finančnímu zatížení firem (zdanění apod.).**
 - **Svaz požaduje například, aby byly zajištěny prostředky na aplikovaný výzkum (viz dále) nebo nedošlo k tak výraznému krácení klíčového OP TAK, jak bylo předloženo nyní do MPŘ .**
 - OP TAK nemůže být alternativou pro řadu námětů v NPO a ani nesmí být krácen, neb má řadu specifických podmínek a cílů (podpora MSP, 7 leté období, několik specifických cílů).
- **Makroekonomická stabilita:**
 - *Dle navržených parametrů SR 2021 se celkový dluh dostane z 28,5 % HDP v roce 2019, na 38,4 % HDP dle očekávaného stavu v roce 2020 a na 41,6 % HDP v roce 2021. ČR tak i nadále zůstane v lepší pozici než řada zemí Evropy, nicméně rizika obavy pro podnikatelský sektor v příštích letech trvají s ohledem na potřebu postupně konsolidovat například deficity SR.*

B) Příjmová strana

- Z materiálu MF:

- *Daňové příjmy celkem 2019: 764 mld. Kč; očekávání dle rozpočtu 2020: 664 mld. Kč, rozpočet 2021: 736 mld. Kč.*
 - *Inkaso DPPO (2019: 123,5 mld. Kč, 2020: 77,8 mld. Kč, 2021: 89,4 mld. Kč), očekává se negativní dopad covidu a legislativních změn (osvobození dividend pro podniky ve vlastnictví ČR a krajů -1,2 mld. Kč a dále zavedení institutu zpětného uplatnění ztráty -8,1 mld. Kč).*
 - *Digitální daň: návrh rozpočtu avizuje sazbu 5 %, odhadované inkaso 2021 2,5 mld. Kč.*
 - *Nedaňové příjmy: např. aukce kmitočtů 5G 5,5 mld. Kč.*
 - *Kapitálové příjmy: MŽP – obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů 10,0 mld. Kč (oproti roku 2020 pokles o 5,3 mld. Kč).*
- Kromě rizik makroekonomické prognózy a ostatních připomínek v této pozici je například otazníkem, zda dojde k růstu příjmů z DPPO již v roce 2021.
 - Zpomalení ekonomiky a potenciálně nižší nezaměstnanost (byť zaměstnanost se zatím nemění dramaticky) může znamenat další propad příjmů.

C) Výdaje

- **Upozorňujeme, že řada navyšovaných vládních výdajů je neinvestičního charakteru či zvyšuje tzv. mandatorní výdaje, což bude znamenat vyšší zátěž pro tvorbu rozpočtů v budoucnosti.**
 - Z materiálu MF:
 - *Podíl mandatorních výdajů státního rozpočtu na celkových výdajích státního rozpočtu se očekává ve výši 54,9 %. V porovnání se schváleným rozpočtem roku 2020 dochází ke zvýšení tohoto podílu o 5,4 p.b.*
 - *Vláda označila za své výdajové priority:*
 - *zvýšení důchodů o 839 od ledna (náklad plus 29,5 mld. Kč), výdaje na platbu pojistného na veřejné zdravotní pojištění ze SR kde je plátcem stát (plus 52,6 mld. Kč oproti střednědobému výhledu);*
 - *zvýšení kapitálových výdajů na celkem 186,9 mld. Kč (o 12,5 mld. Kč oproti 2020);*
 - *výdaje Ministerstva obrany; příprava předsednictví ČR v Radě EU atd.*
- **V návrhu rozpočtu na rok 2021 je nárůst platů pedagogů o 9 % v region. školství a nepedagogických pracovníků o 4,3 % zabezpečen, protože byl součástí schváleného SDV 2021. Děkujeme za splnění slibu.**
- **Doprava – SFDI:**
 - **Rozpočet SFDI navržen na 129,4 mld. Kč (na rok 2020 byl původně stanoven na 87,3 mld. Kč a následně opakovaně navyšován) – to hodnotíme dostatečně. Vidíme ale problém v nadhodnoceném výnosu z mýtného (vyžadovalo by razantnější navýšení oproti plánovanému již tak výraznému více než 16 % navýšení na dálnici a 30 % na silnicích I. tříd pro rok 2021). Zároveň upozorňujeme, že ve výhledu SFDI na roky 2022-23 chybí alespoň řádově odhadnuté dotace z kapitoly MD na položky z EU a zároveň dotace ze státního rozpočtu na krytí deficitu jsou výrazně podhodnocené. Bude potřeba nejméně stejně ale spíše více prostředků z rozpočtu na krytí deficitu než v roce 2021 (tam je 56,7 mld. Kč). MF pracuje s výhledy nekonceptně a nedrží se známých odhadů SFDI.**
- **Svaz požaduje zajištění prostředků pro aplikovaný výzkum, konkrétně pro programy TREND, Národní centra kompetence a The Country for the Future. Předložený návrh toto neumožňuje a kompenzace v podobě prostředků v Národním plánu obnovy přináší do systému odklad soutěží a nejistotu všech účastníků. Vláda by tedy měla závazně deklarovat výši prostředků s tím, že se nyní jen jedná o formě zajištění (v rámci NPO) a toto by se mělo okamžitě projevit v informacích pro poskytovatele i pro žadatele.**

- Ve státním rozpočtu na rok 2021 jsou na oblast podpory výzkumu, vývoje a inovací zahrnuty výdaje v celkovém objemu 47,7 mld. Kč, což proti roku 2020 představuje zvýšení výdajů o 0,9 mld. Kč. Z národních zdrojů je určeno 37,5 mld. Kč.
- Přesto dochází k odkladu soutěží zejména Technologické agentury na neurčito, nízké míře úspěšnosti stávajících soutěží a nejistotě všech aktérů. Navíc je tím zmařeno úsilí jak u přípravy projektů, tak celého hodnotícího procesu.
- V materiálu se uvádí, že v rámci posílení národní části celkové podpory výzkumu, vývoje a inovací byly zohledněny aktuální potřeby napříč systémem výzkumu, vývoje a inovací. Pokryta byla podpora základního i aplikovaného výzkumu a podpora zajištění udržitelnosti vybudovaných výzkumných infrastruktur.
- Přitom v poslední soutěži programu TREND se přihlásil rekordní počet projektů firem s požadavkem na dotace ve výši 7,7 mld. Kč, přičemž má MPO na tuto soutěž připravenou 1 mld. Kč.
- Pro mnohé tyto projekty nelze svým zaměřením využít prostředky z Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK), konkrétně programu Aplikace.
- Dále se uvádí, že podpora aplikovaného výzkumu a vývoje byla zvýšena proti roku 2020 zejména v kapitole Technologická agentura ČR o 0,9 mld. Kč, v rámci níž došlo k zahájení některých resortních programů. Toto sice je pravda, ale dochází u TA ČR ke snížení o cca 200 mil. Kč proti platnému střednědobému výhledu, se kterým přísl. kapitola počítala. TA ČR navíc čerpala v roce 2020 nespotřebované výdaje minulých let a nyní je na ni převeden program z MPO, čímž se zase mu zkrátil rozpočet o 450 mil. Kč
- Za současné situace hospodářského poklesu a nejasného vývoje je nezbytné podpořit současnou úroveň VaVal aktivit a dále je rozvíjet zejména prostřednictvím zvýšené podpory aplikovaného průmyslového výzkumu. Přerušování VaV aktivit by ohrozilo nejen směřování ČR na cestě mezi nejinnovativnější země Evropy, jak si ČR stanovila v Inovační strategii ČR 2030, ale zejména omezilo konkurenceschopnost českých podniků do budoucna a podnítilo propouštění vysoce kvalifikovaných pracovníků.
- **Žádáme zejména navýšení rozpočtu TA ČR na program TREND a na program Národní centra kompetence a dále programu CFF pod MPO, což se promítlo do návrhu Plánu obnovy, za což děkujeme.**
- **Zdůrazňujeme však, aby toto nebylo ze strany vlády mylně zaměňováno a směřováno, že oba tyto programy nejsou žádné výstavby infrastruktury, ale konkrétní projekty, které mají konkrétní efekt přenesení výsledků vývoje do praxe. Žádáme tuto komponentu co nejdříve potvrdit s EK a co nejdříve tak garantovat a sdělit žadatelům, že připravené projekty bude možné realizovat. Bohužel totiž firmy nyní vyjadřují obavy, zda dané projekty bude možné realizovat a zda jejich záměry a vynaložené úsilí stát myslel vážně podpořit, když bohužel dostávají informace, že nejsou prostředky a budoucnost v jejich zajištění je nejistá. Věříme, že slova p. ministra Havlíčka o zajištění prostředků pro tyto prioritní konkrétní oblasti aplikovaného výzkumu platí a je třeba, aby se to co nejdříve projevilo ve vztahu k firmám a jejich informovanosti.**
- U obou programů jsou zde kvalitní projekty s vysokým stupněm připravenosti. Programy cílí na podporu inovací a vývoj nových výrobků a služeb, podporu spolupráce mezi podniky a výzkumnými organizacemi. Navíc například v programu TREND jsou vzhledem k mnohonásobnému převisu žádostí připravené konkrétní projekty, které již byly předloženy, splňují časové rozložení a chybí pro ně pouze prostředky z národních zdrojů. Mezi přihlášené projekty patří např. vývoj robotických systémů, využití digitálního dvojčete a internetu věcí, rozšíření metod 3D tisku, úprava a využití odpadních látek a vývoj komponent pro čistou

mobilitu, a to s plánovanými výsledky jako poloprovoz, funkční vzorek, software, ověřená technologie a další.

- **Kompensace nepřímých nákladů**
 - **V rozpočtu požadujeme alokovat 2,4 mld. Kč na kompensace nepřímých nákladů, se kterými počítá zákon č. 1/2020 Sb.** (o podmínkách obchodování s emisemi skleníkových plynů) a která mají být podle nařízení vlády o podmínkách poskytnutí kompenzací nepřímých nákladů vyplaceny v roce 2020. **Vyplacení kompenzace nepřímých nákladů v roce 2020 narovná podmínky podniků v odvětvích ohrožených rizikem úniku uhlíku** (např. se jedná o chemický a hutnický průmysl) **s ostatními sousedními zeměmi ČR, které kompenzace dlouhodobě vyplácí, neboť jsou umožněny evropskou legislativou. Na tomto byla dohoda s gesčními resorty, požadujeme její naplnění. Na minulé tripartitě bylo slíbeno, že se ministři domluví. Následně ministři potvrdili i zájem toto vyřešit, v návrhu ale stále nevidíme? Požadujeme zpracovat a příslušné nařízení co nejdříve vydat.**
- **České předsednictví**
 - **Rozpočet na předsednictví je velmi malý, lidé musí vyjet včas, aby získali kontakty a praxi. V roce 2009 činil rozpočet cca 3mld. Nyní je celkový balík peněz asi 1,2mld.** Mzdové náklady vyhrazené na rok 2021 nepokryjí dostatek lidí. Minimálně na MPO by měl být až několikanásobný (zřejmě i na jiných rezortech; např. jeden člověk na NÚKIB (s platem 240 000 Kč ročně!) se zdá málo). Významně by se měl navýšit počet osob na Stálém zastoupení. Navíc bude mnohem více zásadní agendy jako green deal, post covid apod.
- Příjmy z emisních povolenek v kapitole MŽP budou dle MF aktualizovány v další etapě rozpočtových prací
 - Pozn. SP ČR: Tyto příjmy by měly být určeny pro cíle v rámci cílů systému emisních povolenek.
- Výdaje na podporované obnovitelné zdroje (POZE)
 - V materiálu MF uvedena *dotace na obnovitelné zdroje energie ve výši 26,5 mld. Kč* (pozn. je cca o 0,5 mld. nižší, než bylo v MPŘ).
 - SP ČR upozorňuje na kontrolu překompensace, jejíž mechanismus je ve vládním návrhu zákona č. 165/2012 Sb. diskriminačně nastaven.
- **Státní správa, provozní výdaje státu**
 - **Žádáme MF o přehlednou podrobnější tabulku vývoje zaměstnanců státní správy („úředníků“) za posledních 10 let, s vylčením složek vojáků, hasičů, policistů.**
 - Chápeme složitost situace – řada výdajů je dána okolnostmi, ať již například ochranné pomůcky či odměny za krizové situace. Na druhou stranu celkově ve státní správě je nutné, aby platy reflektovaly ekonomickou situaci, kde prostor pro navyšování není.
 - Doporučujeme upravit výdaje za služby na základě částky skutečného čerpání v posledních letech. Materiál sice uvádí meziroční pokles o cca 3,9 %, ale z částky návrhu rozpočtu, která již mnoho let neodpovídá skutečným výdajům, tj. ve skutečnosti jsou tyto výdaje v návrhu uměle zvyšovány.
 - **Podporujeme Ministryni financí v doporučení ostatním resortům ke zvýšení provozní efektivity** a hledání úspor. Zároveň stále absentují digitalizační opatření, která by významně vedla v tomto či příštím roce ke zvýšení efektivity státní správy. Očekáváme, že toto se významně projeví v souvislosti se Zákonem o právu na digitální služby a stát by v tomto měl připravovat komplexní systémové opatření v nastavení státní správy.

Návrh usnesení pro jednání RHSD:

Zástupci zaměstnavatelů:

- vyzývají vládu ČR, aby rozpočet obsahoval i krizové scénáře a návrh možných ekonomických opatření;
- požadují, aby MF prostudovalo a zohlednilo předložené připomínky;
- upozorňují, že investiční výdaje nesmí být eliminovány, stejně jako jiné pro konkurenceschopnost podnikatelské sféry klíčové výdaje (prostředky na aplikovaný výzkum, na kompenzaci nepřímých nákladů). Nelze také jednoduše nahrazovat z evropských prostředků zdroje státního rozpočtu a vytlačovat původní předpokládané záměry či omezovat prostředky pro podnikatelský sektor;
- požadují zajištění prostředků pro aplikovaný výzkum, konkrétně pro programy TREND, Národní centra kompetence a The Country for the Future. Předložený návrh toto neumožňuje a kompenzace v podobě prostředků v Národním plánu obnovy přináší do systému odklad soutěží a nejistotu všech účastníků. Vláda by tedy měla závazně deklarovat výši prostředků s tím, že se nyní jen jedná o formě zajištění.